

MATIČNÁ PAMÄTNICA
ROKA ĽUDOVÍTA ŠTÚRA
2015

MATICA
SLOVENSKÁ

ŠTÚR – FENOMÉN NIELEN SLOVENSKÝ (*Marián Tkáč*)

Národy mali a majú svojich kráľov (aj regentov), dobyvateľov, admirálov, maršalov a generálov, námestia hlavných miest Európy i sveta sú preplnené ich sochami, na ktorých sedia a „vetrajú sa“ holuby. My sme však Slovákami asi nie od „slávy“ – tej sa nám veru v dejinách neušlo –, ale od slova „slov“. Našími velikánmi sú muži slov a nášho jazyka: Konštantín Filozof, známy ako sv. Cyril, Anton Bernolák, Ľudovít Štúr. Nuž v týchto časoch, zatiaľ (?) naše námestia nie sú prepchaté ich bronzovými či kamennými podobizňami, nuž ich hlavy šetríme pred holubmi. Pomenujeme nimi roky, mali sme Rok Antona Bernoláka, Rok sv. Cyrila a jeho brata Metoda a mali sme aj Rok Ľudovíta Štúra. Asi to tak v našich zemepisných šírkach a dĺžkach má byť, sme národ, ktorý má svoj štát nedlho, nestihli sme zatiaľ ani len diaľnicou spojiť naše dve metropoly, nieto ešte stavať pamätníky našim velikánom. Ale – a to s červeňou na lícach povedzme – neplníme, tak ako sa v treťom tisícročí má, či dokonca musí – ani starozákonnú požiadavku „chváliť svojich slávnych mužov, svojich otcov podľa ich činov“, nesprítomňujeme ich udatnosť, múdrosť, ich príbehy filmami či televíznymi formátmi! Koniec koncov, červená by sa mali zodpovední za našu kultúru i stav verejných médií, my sa červenajme len preto, že ich trpíme a strpíme. Minul sa teda Rok velikána Ľudovíta Štúra. Jeho veľkosť vynikne vtedy, ak sa postavíme vedľa neho: čo by po nás ostalo, keby sme ukončili svoju pozemskú púť vo veku 41 rokov a tri mesiace? Štúr nepobudol na tejto zemi dlhšie, a čo všetko za ten krátky čas urobil, aby zatriasol Slovenskom? Pochopil zrejme počas návštev kaplána Jozefa Ščasného na uhrovskej katolíckej fare potrebu pridať sa k bernolákovskému princípu vlastnej slovenskej reči – veď mu za to

poriadne dvíhal mandle Kollár a iní staroluteráni, vlastne Čechoslováci! – len trochu viac rešpektujúcej stredoslovenské nárečia, spevavejšie a možno aj čistejšie. Založil a vydával prvé slovenské politické noviny, využil poslanecký mandát na uhorskom sneme na boj za zrušenie poddanstva spravodlivejšie, ako zamýšľal jeho politický sok Košút (ten chcel dokonca zrušiť poddanstvo len pre maďarských roľníkov!). Chcel zákonom zabezpečiť vyučovanie v materinskom jazyku. Zorganizoval slovenské dobrovoľníctvo a pamätná a ešte stále nedoceňovaná je ním vyhlásená nezávislosť od Maďarov, ktorú oznámil 19. septembra 1848 na Myjave. Ten deň by si zaiste zaslúžil byť v kalendári!

Toto všetko stihol len preto, lebo – ako nemnohí nielen v našich politických dejinách, ale aj v súčasnosti, ak vôbec niekoľkí – uprednostnil „pospolitý“ život pred svojím osobným životom. Trvácnejších výhonkov svojich snažení a zápasov sa nedožil, ani memorandového zhromaždenia, ani založenia Maticy slovenskej či slovenských gymnázií, čo boli ratolesti, ktoré nepochybne vyrástli aj z jeho slov a skutkov. Káru vtedy už ťahali iní, predovšetkým jeho žiaci a súputníci. Osobitne Janko Francisci, ktorý zorganizoval jedno, druhé i tretie a ktorý hádam najvernejšie – až do určitého času – riadil svoj život podľa Štúrovej teórie o výhodnosti bezženstva v boji za národné veci, až mu napokon... pri jeho dievčatku (Aničke Jurkovičovej) iný sedával (Hurban) a jemu prišlo „učiť sa zabúdať“. Ale reč je o Štúrovi. Mnohí ho už velebili, mnohí ešte velebiť budú – rovnako ako mnohí ho zatracovali i budú – takí sme už my Slováci. Nemožno však napísať, že boli by sme inakšími Slovákami, ak vôbec by sme ešte Slovákami boli, keby nebolo Ľudovíta Štúra!

Robili sme v Matici slovenskej v Štúrovom roku všetko, čo sme mohli – tu je o tom svedectvo. Možno sa nám podarilo sprítomniť tohto muža aj inak ako dosiaľ. Možno sme ponúkli slovenskej verejnosti náhľad, že až po Štúra venovali sa naši predkovia viac-

menej poézii a pestovaniu jazyka, akoby hmotné interesy stáli mimo nich. Lebo až on ako prvý v našich dejinách – po nesmelých začiatkoch Bernolákových súputníkov, viac-menej v teoretickej podobe „pilních domajších zeľinkárov“ – vniesol do nášho života aj prvok materiálny: dňa 21. decembra 1847 v dnešnej Univerzitnej knižnici na vtedajšom bratislavskom uhorskom sneme burácal proti poddanstvu. On požadoval rovnomernejšie rozdelenie daňových povinností, dovolil si dokonca požadovať zdanenie šľachty i miest, čo bola stáročia odmietaná, a teda v uhorských podmienkach revolučná požiadavka. Možno si naša verejnosť všimla, že Štúr stál aj pri kolíske slovenského peňažníctva: svojím seriálom úvodníkov v šiestich číslach Slovenských národných novín od 26. septembra 1845 pod názvom „Dobročinné ústavy“ predložil koncept i výzvu zakladať malé slovenské peňažné ústavy. Že sa stihol zamýšľať aj nad večnou otázkou bohatstva a chudoby, nad možnosťami zmiernenia chudoby a hladu v spoločnosti rozdelenej na „náramných boháčov, opravdivých vladárov v svete priemyselnom, bohatších od Creusa a Lucullu, a chudobných mizerákov, chudobnejších od Íra“. Toto sú jeho slová z 19. storočia, ale je to dnes inak, a či ešte horšie?

Zo slovenského pohľadu je najväčšou a neprekonateľnou Štúrovou zásluhou, že dokázal dať Slovákom ucelený zmysel a cieľ národného života: samostatnosť, mienka ľudu ako meradlo správnosti, človečenstvo, rešpektovanie seba aj iných. Ale Štúr nie je len fenoménom slovenským.

Tu je len zopár viet z jeho posolstva, ba možno závetu, spisu Slovanstvo a svet budúcnosti, ktorý napísal na sklonku svojho života po nemecky a ktorý prvý raz vydali roku 1867 v Petrohrade v ruskom preklade slavistu, priateľa Slovákov Vladimíra Lamanského: „Ak by Západ skutočne jedného dňa zašiel tak ďaleko a úplne sa vzdal kresťanstva, potom by bolo svätou povinnosťou slovanstva znovu prinavrátiť svojím vplyvom česť večnému krížu a dopomôcť mu ku

konečnému víťazstvu... Vieme, že nám na Západe vyčítajú slabosť, neohrabanosť, neschopnosť, nedostatok zánietenosti a podľa toho nám vo svetových dejinách prisudzujú na veky podradnú úlohu, no všetko má svoj čas... Prečo ich zakaždým zalieva hrôza pri tom najmenšom presune ruského vojska...? Rusi sú spomedzi Slovanov jediní, ktorí si zachovali svoju samostatnosť a tým zachránili česť slovanského mena... Keď sa raz slovanské kmene, ktoré zatiaľ stoja mimo ruského štátu, s ním spoja do jedného celku, Rusko im bohato nahradí cudzích spojencov. Buďte teda trpezliví, Slovania, nádeje náš deň, na juhovýchode sa začne brieždiť... Otvorte svoje dlho stiesnené srdcia, Slovania, naberte s Božou pomocou odvahy k činom! Také je naše posolstvo!“

Ktovie, či práve toto posolstvo neprispelo k Štúrovej záhadnej smrti v januári 1856. Veď to, čo napísal, je v istom zmysle ťažkým hriechom aj dnes, keď dovoľujeme západnej Európe náš rozlet skôr brzdiť, keď sú priamo ohrozované naše tradície. Keď nás priam nútia prijať iné, nám cudzie hodnoty.

Štúr akoby to predvídal. Písal vtedy, akoby písal dnes. Je teda tým velikánom dejín, ktorý zásadným spôsobom načrtol nielen hráciu plochu slovenského, ale aj európskeho dejinného zápasu. Štúra máme v pomenovaní ulíc či námestí, ústavov i inštitúcií (až na univerzitu), dokonca aj mesta. A poskromne ho máme aj v bronzovej či v kameni: v Bratislave, Modre, Bánovciach nad Bebravou, Trenčíne, Uhrovci, Zvolene, Žiline, Levoči. Len nepochopeniu Štúrovej veľkosti a jeho európanstva možno pripísať nevoľu niektorých Štúrovčanov s postavením jeho pomníka v meste na brehu Dunaja. My matičiari uzavrieme aktivity v rámci Roka Ľudovíta Štúra pravdepodobne práve tam. Štúr, Slovensko, ale aj Európa si zaslúži, aby jeho pamätník stál práve tam, oproti Ostrihomskej bazilike, jedného z centier európskeho kresťanstva, skade často znelo aj slovenské slovo. On v tom meste možno nebol, ale toto mesto už viac ako šesťdesiat rokov nesie jeho meno. Štúrovo.

PRIPOMIENKA

(*Ludovít Štúr*)

*Na staré deje v prítomnosti trápnej
často mi myseľ, bratia, zachodila,
po dejoch nových, na chvíli otupnej
ešte sa vreľšie k nim mala, túlila;
ony s našimi vedno sa stýkajú,
jedny si druhým ruky podávajú.*

*Hviezda tým i nám zaliskla sa jedna,
jedna nás viedla do drahého sveta,
ale sa šiteľ vychytila biedna,
len vždy po túžbach a nádejach veta;
svet, po ktorom sme túžili a mrelí,
za roveň tamtým ani my nezreli.*

*Lež nie naddho nádeje sú zbité,
hviezda sa naša zase zaligotá,
zasvitnú dni hmlou nám ešte zakryté,
stratí sa, čo nám v ceste stojí psota;
po vekoch i nám vyjde slnko z mrakov:
Bola noc, ráno, bude deň Slovákov.*

ROK ĽUDOVÍTA ŠTÚRA 2015

(Sumár aktivít Matice slovenskej)

V roku 2015 uplynulo dvesto rokov od narodenia jednej z najvýznamnejších osobností moderných dejín slovenského národa – Ľudovíta Štúra. Toto okružle výročie predstavovalo jedinečnú príležitosť na pripomenutie si jeho života a mnohostranného diela nielen na regionálnej a celoslovenskej úrovni, ale aj s presahom do medzinárodného kontextu. V tomto ohľade máme na mysli najmä teritória tých štátov, ktoré sa spájajú so Štúrovým životom, a komunity Slovákov žijúcich v zahraničí. Uvedená skutočnosť rezonovala aj v uznesení vlády Slovenskej republiky z 15. októbra 2014, na základe ktorého bol rok 2015 vyhlásený za Rok Ľudovíta Štúra. Pripomenúť treba tiež dôležitý fakt, že celkovú prestíž 200. výročia Štúrovho narodenia umocnilo aj jeho zaradenie do reprezentatívneho zoznamu výročí Organizácie Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru UNESCO na roky 2014 – 2015.

Matica slovenská si je plne vedomá významu osobnosti Ľ. Štúra a jeho neoceniteľného prínosu k formovaniu slovenského národa a k našim moderným dejinám. Z tohto uhla pohľadu najstaršia kultúrna a vedecká ustanovizeň Slovákov v priebehu roka 2015 pripravila a zrealizovala na celom území našej vlasti sériu programovo rozmanitých podujatí, ktoré boli určené odbornej i laickej verejnosti – s osobitným zreteľom na mladú generáciu. Všetky matičné vedecké, popularizačné, edičné, výstavné, literárne, divadelné, kultúrno-spoločenské a iné aktivity spájalo zdôrazňovanie skutočnosti, že Ľ. Štúr bol hybnou a širokospektrálnou osobnosťou slovenských dejín v prelomových časoch nášho národného obrodovania. Matica slovenská dnešným generáciám neustále pripomína, že Štúr bol nielen kodifikátorom spisovnej slovenčiny, vedcom, pedagógom, básnikom, publicistom či novinárom, ale aj vodcom štúrovského hnutia, európsky orientovaným vzdelancom a reprezentantom slovanskej spolupráce a vzájomnosti.

Na príprave a realizácii svojich ťažiskových štúrovských podujatí Matica slovenská spolupracovala s vyššími územnými celkami, zainteresovanými obcami a mestami, vysokými školami, kultúrnymi, osvetovými a náboženskými organizáciami, záujmovými a občianskymi združeniami.

I. PODUJATIA A PROGRAMY

JANUÁR

14. 1. Vyhlásenie literárnej súťaže *Matičňa esej na tému Odkaz Ľudovíta Štúra dnešku*

(pre študentov vysokých škôl doma i v zahraničí)

15. 1. Štúrovské hnutie a Turiec

(stretnutie s matičiarmi a kultúrnou verejnosťou)

miesto konania: Vrútky

prednášajúci: Pavol Parenička

FEBRUÁR

6. 2. Ľudovít Štúr mladej slovenskej generácii

(stretnutie so žiakmi základných a stredných škôl)

miesto konania: Spišská Nová Ves

17. 2. Stosedemdesiate výročie založenia štúrovskej Jednoty mládeže na Prešovskom kolégiu

(odborný seminár)

miesto konania: Prešov

19. 2. Kellnerova Poloma 2015

(recitačná súťaž)

miesto konania: Gemerská Poloma

MAREC

17. 3. Štúrovci a východné Slovensko

(stretnutie so stredoškolskou mládežou)

miesto konania: Trebišov

prednášajúci: Peter Cabadaj

APRÍL

1. 4. Štúrovci na Gemerí

(stretnutie so žiakmi základnej školy)

miesto konania: Rožňava

15. 4. Stretnutie na Devíne

miesto konania: Devín

18. – 21. 4. Národné oslavy 200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra. Po Štúrových stopách vo Zvolene

(multižánrové podujatie)

miesto konania: Zvolen

prednášajúci: Peter Cabadaj, Marián Grupač, Zuzana Bukovenová

Súčasťou programu bolo divadelné predstavenie Tmístá cesta Štúra v podaní Matičnej divadelnej ochotníckej scény Liptovský Mikuláš (autor Peter Vrlík).

21. 4. Ľudovít Štúr a štúrovské hnutie

(kolokvium)

miesto konania: Banská Bystrica

prednášajúci: Peter Cabadaj, Marián Grupač, Zuzana Bukovenová

25. 4. Národný sviatok na Devíne na počesť Ľudovíta Štúra

miesto konania: Devín

28. 4. Ľudovít Štúr a osveta

(konferencia)

miesto konania: Bratislava

prednášajúci za MS: Marián Tkáč, Pavol Parenička

29. 4. Odkaz Ľudovíta Štúra

(konferencia)

miesto konania: Trnava

prednášajúci za MS: Marián Tkáč

MÁJ

6. 5. Po štúrovských stopách v Liptove

(multižánrové podujatie)

miesto konania: Liptovský Mikuláš

prednášajúci: Peter Cabadaj, Marián Grupač, Peter Vrlík

Súčasťou programu bolo divadelné predstavenie Tmístá cesta Štúra v podaní Matičnej divadelnej ochotníckej scény Liptovský Mikuláš.

12. 5. Výstava prác detí pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra

miesto konania: Holíč

28. 5. Po štúrovských stopách v hornom Považí

miesto konania: Žilina

prednášajúci: Peter Cabadaj

JÚN

2. 6. Po štúrovských stopách v Turci

miesto konania: Martin

prednášajúci: Pavol Parenička, Peter Cabadaj, Marián Grupač

Súčasťou programu bolo divadelné predstavenie Trnistá cesta Štúrova v podaní Matičnej divadelnej ochotníckej scény Liptovský Mikuláš.

5. 6. Eudovít Štúr a kodifikácia spisovnej slovenčiny

(stretnutie so žiakmi základnej školy)

miesto konania: Kokava nad Rimavicou
prednášajúci: Július Lomenčík

10. 6. Po štúrovských stopách na Orave

miesto konania: Dolný Kubín
prednášajúci: Pavol Parenička, Peter Cabadaj
Súčasťou programu bolo divadelné predstavenie Trnistá cesta Štúrova v podaní Matičnej divadelnej ochotníckej scény Liptovský Mikuláš.

17. 6. Po štúrovských stopách v Trenčianskom kraji

miesto konania: Trenčín
prednášajúci: Peter Cabadaj, Marián Grupač
Súčasťou programu bolo divadelné predstavenie Trnistá cesta Štúrova v podaní Matičnej divadelnej ochotníckej scény Liptovský Mikuláš.

17. 6. Štúrov deň v Revúcej

(stretnutie so žiakmi základnej školy)
miesto konania: Revúca

23. 6. Eudovít Štúr a štúrovci v umení

(multižánrové podujatie)
miesto konania: Senica

27. 6. Po stopách štúrovcov

(multižánrové podujatie)
miesto konania: Levoča

JÚL

2. 7. Čo Štúr vyštúral v jazyku?

(v rámci 9. ročníka Detskej univerzity Mateja Bela)
miesto konania: Banská Bystrica
prednášajúci: Július Lomenčík

4. 7. Štúr a Orava

(stretnutie matičiarov z Oravy a Liptova)
miesto konania: Vyšňokubínske skalky
prednášajúci: Pavol Parenička

Súčasťou programu bolo divadelné predstavenie Trnistá cesta Štúrova v podaní Matičnej divadelnej ochotníckej scény Liptovský Mikuláš.

5. 7. Štúrovci na Gemeri. Stretnutie ľudí dobrej vôle

miesto konania: Rožňava

14. 7. Eudovít a jeho odkaz

(podujatie pre matičiarov)
miesto konania: Rimavská Sobota
prednášajúci: Július Lomenčík

17. 7. Štúrovci na Gemeri a vatra zvrchovanosti

miesto konania: Vlachovo

20. 7. Národný výstup na Sitno pri príležitosti Roka Eudovíta Štúra

21. 7. Dielo, pocta a portrét. Eudovít Štúr v slovenskom výtvarnom umení

(vernisáž výstavy – spoluorganizátor MS)
miesto konania: Banská Bystrica

24. 7. Po stopách štúrovcov

(multižánrové podujatie)
miesto konania: Dobšiná

AUGUST

7. 8. Slávnostné odhalenie busty Eudovíta Štúra

(Národné matičné slávnosti 2015)
miesto konania: Martin

15. 8. Národný výstup na Kriváň pri príležitosti Roka Eudovíta Štúra

20. 8. *Vzrkadlení dejín. Historická téma v poezii štúrovcov. RTVS, Rádio Devín* (premiéra)
autor: Pavol Parenička
Literárno-umelecké rozhlasové pásmo je súčasťou cyklu Najkrajšie štúrovské...

25. 8. Stretnutie pri hrobe matky Eudovíta Štúra

miesto konania: Trenčín

29. 8. Nadčasový Eudovít Štúr

(spomienkové podujatie za účasti predsedu vlády SR Roberta Fica)
miesto konania: Voznica

SEPTEMBER

13. 9. Oceňovanie matičiarov pri soche Eudovíta Štúra

(za účasti predsedu vlády SR Roberta Fica)
miesto konania: Bánovce nad Bebravou

17. 9. Po štúrovských stopách na Kysuciach

miesto konania: Čadca
prednášajúci: Peter Cabadaj, Marián Grupač

22. 9. Štúrovci a Turiec

(stretnutie so stredoškolskou mládežou)
miesto konania: Turčianske Teplice
prednášajúci: Peter Cabadaj, Igor Válek

24. 9. Po štúrovských stopách v Levoči, spojené s prezentáciou knihy Mariána Tkáča Francisci

miesto konania: Levoča
prednášajúci: Marián Tkáč, Pavol Parenička, Peter Cabadaj

29. 9. Štúrovci a Turiec

(stretnutie so stredoškolskou mládežou)
miesto konania: Martin
prednášajúci: Peter Cabadaj, Igor Válek

OKTÓBER

1. 10. Štúr a Trnava

(vedecká konferencia)
miesto konania: Trnava

prednášajúci za MS: Pavol Parenička, Marián Tkáč

2. 10. Eudovít Štúr – milovník života slovenského. Divadlo Jána Palárika v Trnave

(premiéra)
autor hry: Pavol Parenička
Repríza sa konala 28. 10.

6. 10. 170. výročie vzniku Slovenských národných novín a Orla tatranského

miesto konania: Bratislava-Ružinov
prednášajúci: Marián Grupač, Peter Cabadaj, Maroš Smolec, Ivan Mrva a ďalší

8. 10. Eudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách

miesto konania: Topoľčany
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

10. 10. Spomienková slávnosť pri príležitosti 200. výročia narodenia Eudovíta Štúra

miesto konania: Zemianske Podhradie – Bošáca

18. 10. 190. výročie narodenia Juraja Langsfelda

(spomienkové podujatie)
miesto konania: Sučany
prednášajúci za MS: Marián Tkáč

18. 10. Deň Eudovíta Štúra

(multižánrové podujatie)
miesto konania: Nižná Slaná – Henckovce

19. 10. *Eudovít Štúr a jeho odkaz v prítomnosti*

(stretnutie so študentmi stredných škôl)
miesto konania: Dunajská Streda
prednášajúci: Július Lomenčík

19. 10. Eudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách

miesto konania: Handlová
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

21. – 27. 10. Týždeň Eudovíta Štúra

(súťaže a programy pre žiakov základných škôl)
miesto konania: Bušince

22. 10. Dvestoročnica narodenia Eudovíta Štúra

(konferencia)
miesto konania: Bytča
prednášajúci za MS: Marián Tkáč

24. 10. Slávnostné vyhlásenie výsledkov Matičnej eseje 2015 – Odkaz Eudovíta Štúra dnešku

(programová súčasť vyvrcholenia osláv 200. výročia narodenia Ľ. Štúra)

miesto konania: Uhrovec

Do súťaže poslalo svoje texty 127 študentov vysokých škôl zo Slovenska i Česka. Na základe rozhodnutia odbornej komisie sa víťazom stal Milan Kolesík z Univerzity Konštantína Filozofa Nitra.

26. 10. Eudovít Štúr a kodifikácia spisovnej slovenčiny

(stretnutie so študentmi stredných škôl)

miesto konania: Lučenec
prednášajúci: Július Lomenčík

26. 10. Eudovít Štúr – život a dielo

(stretnutie so žiakmi základnej školy)

miesto konania: Lučenec
prednášajúci: Július Lomenčík

26. 10. Eudovít Štúr – život a dielo

(podujatie pre matičiarov a kultúrnu verejnosť)

miesto konania: Lučenec
prednášajúci: Július Lomenčík

28. 10. Eudovít Štúr

(stretnutie s kultúrnou verejnosťou)

miesto konania: Liptovský Mikuláš
prednášajúci: Pavol Parenička

28. 10. Štúrfest – zážitkové aktivity

(stretnutie so stredoškolskou mládežou)

miesto konania: Martin
účinkujúci: Zuzana Bukovenová, Viliam Komora

28. 10. Kladenie vencov k pomníku Eudovíta Štúra

miesto konania: Bratislava

29. 10. V prúde či na okraji? RTVS, Rádio Devín (premiéra)

autor: Igor Válek

Literárno-umelecké rozhlasové pásmo je súčasťou cyklu Najkrajšie štúrovské...

NOVEMBER

3. 11. Eudovít Štúr a kodifikácia spisovnej slovenčiny

(stretnutie so žiakmi základnej školy a s kultúrnou verejnosťou)

miesto konania: Málinec
prednášajúci: Július Lomenčík

6. 11. Eudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách

miesto konania: Tvrdošín
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

6. 11. Traja sokoli

(spomienkové podujatie)

miesto konania: Plešivec

10. 11. Eudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách

miesto konania: Lučenec
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

10. 11. Sonda do politického myslenia Eudovíta Štúra

(vedecká konferencia MS)

miesto konania: Bratislava
prednášajúci: Peter Mulík, Rastislav Molda, Roman Michelko a iní

11. 11. Eudovít Štúr

(stretnutie so stredoškolskou mládežou)

miesto konania: Čadca
prednášajúci: Marián Tkáč, Pavol Parenička

11. 11. Eudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách

miesto konania: Rožňava
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

12. 11. Eudovít Štúr a kodifikácia spisovnej slovenčiny

(stretnutie so žiakmi základnej školy)

miesto konania: Sebechleby
prednášajúci: Július Lomenčík

12. 11. Po štúrovských stopách na Zemplíne

miesto konania: Michalovce
prednášajúci: Peter Cabadaj, Marián Grupač

18. 11. Eudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách

miesto konania: Vrakuňa
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

19. 11. Dielo, pocta a portrét. Eudovít Štúr v slovenskom výtvarnom umení

(vernisaž výstavy – spoluorganizátor MS)

miesto konania: Martin

19. 11. Odkaz Eudovíta Štúra

(stretnutie so stredoškolskou mládežou)

miesto konania: Poprad
prednášajúci: Marián Tkáč

23. 11. Pocta Eudovítovi Štúrovi

miesto konania: Prievidza
prednášajúci: Ivan Mrva

25. 11. Eudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách

miesto konania: Prievidza
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

26. 11. Uvedenie knihy Mariána Tkáča Francisci

(stretnutie so stredoškolskou mládežou za účasti autora diela)

miesto konania: Hnúšťa

26. 11. Eudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách

miesto konania: Žilina
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

26. 11. Slávnostné odhalenie búst štúrovcov Bohuslava Nosáka-Nezabudova a Daniela Gabriela Licharda

miesto konania: Rimavská Sobota

30. 11. Eudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách

miesto konania: Sečovce
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

DECEMBER

2. 12. Eudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách

miesto konania: Turčianske Teplice
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

3. 12. Život a dielo Eudovíta Štúra

(prednáška a vernisaž výstavy)

miesto konania: Rimavská Sobota
prednášajúci: Július Lomenčík (člen Výboru MS)

7. 12. Eudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách

miesto konania: Nitra
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

10. 12. Mladí štúrovci vo večnosti. RTVS, Rádio Devín (premiéra)

autor: Peter Cabadaj

Literárno-umelecké rozhlasové pásmo je súčasťou cyklu Najkrajšie štúrovské...

17. 12. „Dievčičky čosi tajne robili“ alebo: erotika po „štúrovsky“... RTVS, Rádio Devín (premiéra)

autor: Marián Grupač

Literárno-umelecké rozhlasové pásmo je súčasťou cyklu Najkrajšie štúrovské...

Poznámka: Osobitné miesto v rámci podujatí Matice slovenskej k Roku Eudovíta Štúra 2015 mal projekt Po štúrovských stopách v slovenských regiónoch, ktorý finančne podporilo Ministerstvo kultúry SR. Cieľom projektu bolo atraktívnym spôsobom priblížiť (prioritne) súčasnej mladej generácii bohaté a rozmanité štúrovské udalosti, pamiatky a súvislosti, vzťahujúce sa na vybrané oblasti Slovenska. Integrovanú súčasť programu predstavovali po pri prednáškach aj divadelné predstavenie Trnístá cesta Štúra (v našťudovaní Matičnej divadelnej ochotnickej scény Liptovský Mikuláš), audiovizuálne pásmo a umelecký prednes. V časovom rozpätí od začiatku mája do polovice novembra sa projekt zrealizoval v 12 slovenských mestách. Na podujatiach sa zúčastnilo spolu vyše 2 500 záujemcov z radov študentov a pedagógov stredných škôl, matičiarov, kultúrnych a osvetových pracovníkov.

II. PUBLIKÁCIE, KALENDÁRE

Molda, R.
CESTOPISNÉ DENNÍKY ŠTÚROVCOV.
Martin. Matica slovenská, 2015. 256 s.

Cabadaj, P.
**DVESTOROČNICA NARODENIA
ĽUDOVÍTA ŠTÚRA (1815 – 2015).**
Martin. Matica slovenská, 2015, nestránkované.

Tkáč, M.
FRANCISCI
(Román). Martin. Matica slovenská, 2015.
177 s.

Halková, Z. – Lada, M.
TRAJA SOKOLI.
Rožňava. Dom Matice slovenskej, 2015, nestránkované.

Parenička, P.
**ĽUDOVÍT ŠTÚR – MILOVNÍK ŽIVOTA
SLOVENSKEHO.**
Stolový kalendár 2016. Martin. Matica slovenská, 2015, nestránkované.

**ROK ĽUDOVÍTA ŠTÚRA.
NÁSTENNÝ KALENDÁR 2015.**
Martin. Matica slovenská, 2014.

III. PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ PRACOVNÍKOV MATICE SLOVENSKEJ

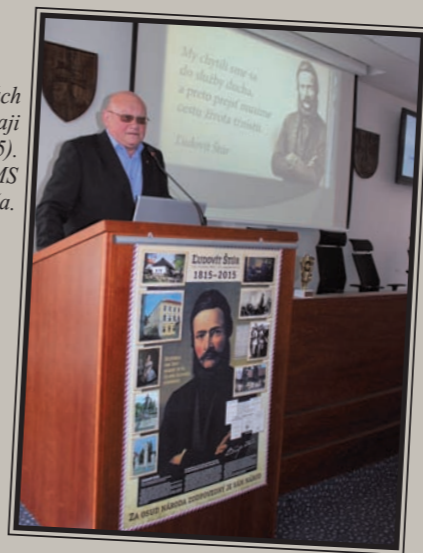
Kompletná publikačná činnosť pracovníkov MS, reflektujúca Rok Ľudovíta Štúra, tvorí obsahovú súčasť Správy o činnosti a hospodárení Matice slovenskej v roku 2015. Na tomto mieste len pripomenieme, že ich vedecké, odborné, publicistické, esejistické a popularizačné texty boli publikované v Historickom zborníku, Národnom kalendári, Slovenských národných novinách, prílohe SNN Orol tatranský – revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť, Slovenských pohľadoch, Kultúre slova, magazíne Slovensko a inde. Celkovo ide o takmer 100 príspevkov. Zo zbierok Archívu MS čerpali viaceré katalógy výstav a odborné časopisy (Ľudovít Štúr – reformátor slovenskej spoločnosti. Katalóg výstavy; Pamiatky a múzeá. Revue pre kultúrne dedičstvo a iné).

Po štúrovských stopách v Liptove. Liptovský Mikuláš, 6. mája 2015.

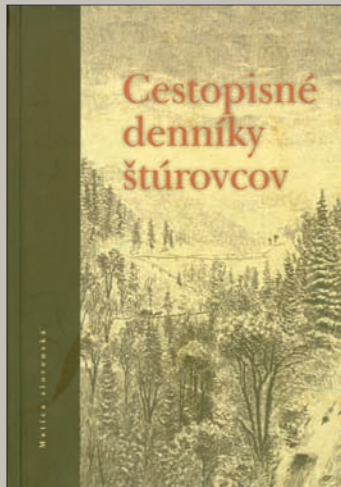
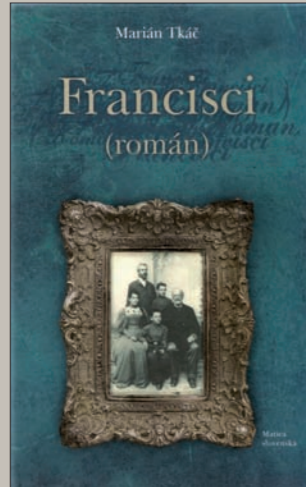
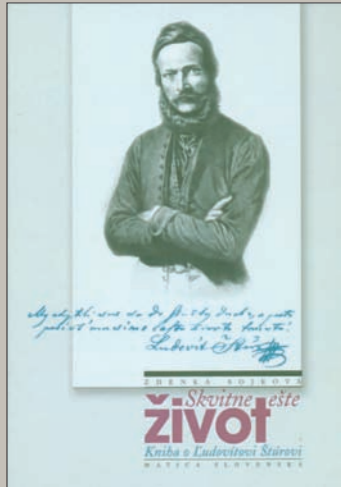
Po štúrovských stopách v Trenčianskom kraji. Predstavenie Trnístá cesta Štúra v podaní Matickej divadelnej ochotnickej scény z Liptovského Mikuláša.

Po štúrovských stopách v Trenčianskom kraji (Trenčín, 17. júna 2015). Príhovor predsedu MS Mariána Tkáča.

Po štúrovských stopách v Turci (Memorandové námestie v Martine, 2. júna 2015). Predstavenie Trnístá cesta Štúra v podaní Matickej divadelnej ochotnickej scény z Liptovského Mikuláša.

FEB. - MAREC		10. týždň
29	Pondelok	
1	Utorok	
2	Streda	
3	Štvrtok	
4	Piatok	
5	Sobota	
28	Nedeľa	

Po štúrovských stopách na Kysuciach (Čadca, 17. september 2015).

Po štúrovských stopách v Levoči (24. september 2015). Prednášajúci Pavol Parenička

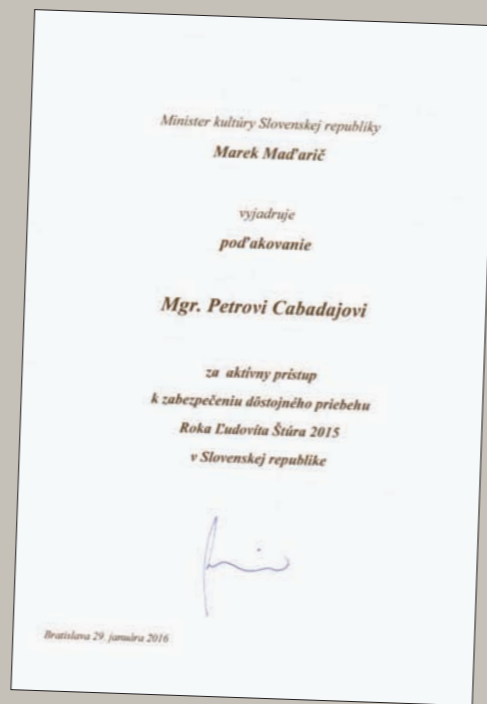
Po štúrovských stopách v Levoči (24. september 2015). Pohľad na panelovú výstavu

Slávnostné vyhlásenie výsledkov literárnej súťaže Matičná esej 2015. Odkaz Ludevíta Štúra Štúr dnešku (Uhrovec, 24. október 2015).

Vývrcholenie osláv 200-výročia narodenia Ludevíta Štúra (Uhrovec, 24. októbra 2015).

Minister kultúry SR Marek Maďarič ocenil angažovanosť vedeckého tajomníka MS Petra Cabadaja v rámci Roka Ludevíta Štúra 2015 udelením striebornej mince a diplomu.

V Uhrovci nemohla chýbať ani Mladá Matica

Vývrcholenie osláv 200-výročia narodenia Ludevíta Štúra (Uhrovec, 24. októbra 2015).

K ORLOVI!

Bohdan Hroboň (úryvok)

Orol náš, ti sa s víchricou
Kruť do nebeskej višini,
A z čerňavi bliskavicou
Osvecuj Tatjer dolini.

Orol náš, Orol! ňejeden rok minuv,
Čo si ti zaspau na visokej stráňi.
Ňejedna hvjezda človečenstvu zhasla,
Ňejedna národ zkvituo a zahinuv,
Ňejedna búrka hŇvejzdo ti zatrjasla:
A ti na svatom drjemau si Kriváni.
Rozprávaj že nám sen svoj dlhí, krásni,
Zjav duše svojej nám tajnuo vid'eňje,
Z ňeho nám skvitŇne vek čo ňebe jasní,
A život pekni jak božskuo nadšeňje.

Orol náš, i ti vsadŇni na oblaki,
A let' v d'alekje končini!
Keď sa poŇesješ nad sinmi verními
Ňech prebleskujú chmárou yzd'elenou
Hvjezdi náď'eje z višini;
Straš duše hrješne bleskami hrozŇni,
Slzami pokrop dávne zboreňni.

(Orol tatranský, číslo 1, piatok 8. klasňa 1845)

MATIČNÁ PAMÄTNICA ROKA ĽUDOVÍTA ŠTÚRA 2015

Zostavil: Peter Cabadaj

Texty: © Ing. Marián Tkáč, PhD., Mgr. Peter Cabadaj

Výtvarné riešenie, grafická úprava: Ján Novosedliak

Obrazová dokumentácia: archívy pracovísk MS,
osobný archív zostavovateľa

Jazyková redakcia: Júlia Schwandnerová

Technická spolupráca: Ivana Poláková, Emil Rišian

Tlač: Fork, s. r. o., Martin

Vydala Matica slovenská, 2016

NEPREDAJNÉ

vydavatel.sk

NEOGRAFIA
www.neografia.sk

SLOVENSKÉ
NÁRODNÉ NOVINY
www.snn.sk